

Sisäisen tarkastuksen vuoden 2025 yhteenveto aluehallitukselle

1. Sisäisen tarkastuksen riippumattomuus

Sisäisen tarkastuksen kansainvälisten ammattistandardien mukaisesti riippumattomuuden toteutuminen tulee vahvistaa hallitukselle vähintään vuosittain. Organisatorinen riippumattomuus varmistaa, että sisäinen tarkastus voi arvioida organisaation toimintaa objektiivisesti ja puolueettomasti. Kanta-Hämeen hyvinvointialueen sisäinen tarkastus on asemoitu suoraan aluehallituksen ja hyvinvointialuejohtajan alaisuuteen, mikä turvaa sisäisen tarkastuksen organisatorista riippumattomuutta ja toteuttaa standardien vaatimustenmukaisuutta.

Sisäisen tarkastuksen toimintaohjeeseen on kirjattu, että mikäli sisäinen tarkastus havaitsee merkittäviä sisäisen valvonnan tai riskienhallinnan puutteita tai merkkejä väärinkäytöksestä, sisäisen tarkastuksen on raportoitava niistä viivytyksettä ensisijaisesti hyvinvointialuejohtajalle ja itsenäisen harkintansa mukaan aluehallituksen puheenjohtajistolle. Menettely vahvistaa sisäisen tarkastuksen organisatorisen riippumattomuuden toteuttamista. Vuonna 2025 ei ollut sellaisia raportointitarpeita, joissa olisi ollut tarve raportoida suoraan aluehallituksen puheenjohtajistolle.

Riippumattomuus on toteutunut myös sisäisen tarkastuksen käytännön työssä. Sisäinen tarkastus on valmistellut itsenäisesti sisäisen tarkastuksen suunnitelmat sekä toteuttanut tarkastukset ja niiden raportoinnit itsenäisesti. Johto tai hyvinvointialueen muut työntekijät eivät ole pyrkineet vaikuttamaan tarkastusten toteutustapaan tai tulosten raportointiin. Mikäli sisäisen tarkastuksen vapautta rajoittavia tekijöitä olisi ollut, niistä olisi raportoitu aluehallitukselle ja keskusteltu niiden vaikutuksista.

2. Sisäisen tarkastuksen resursointi ja tehtävät vuoden 2025 vuosisuunnitelmassa

Sisäisen tarkastuksen henkilöresurssina on kaksi viranhaltijaa, sisäisen tarkastuksen päällikkö ja sisäinen tarkastaja. Sisäisessä tarkastuksessa ei ole käytetty ulkopuolisia palvelunostoja vuoden 2025 aikana ja henkilöresursointi on ollut riittävä. Vuosisuunnitelmassa sisäisen tarkastuksen työtehtävät on suhteutettu käytettävissä olevaan 2 henkilötyövuoden työpanokseen.

Vuodelle 2025 on ollut voimassa vuosisuunnitelma, joka on koskenut ajanjaksoa 1.9.2024-31.12.2025 ja sen aluehallitus on hyväksynyt kokouksessaan 23.9.2024. Tuossa suunnitelmassa sisäisen tarkastuksen työaikaa varattiin tarkastusten lisäksi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asiantuntijatehtäviin, aikaisempien tarkastusten yhteydessä annettujen suositusten toimeenpanon seurantaan, hyvinvointialueen toiminnan, talouden ja päätöksenteon yleisseurantaan sekä ilmoittajansuojelulain mukaisen väärinkäytösten ilmoituskanavan käytön koordinointiin ja ilmoitusten käsittelyyn.

Vuosisuunnitelmassa oli vuotta 2025 koskien yhteensä 7 tarkastusta. Aluehallituksen päätöksen mukaan toiminnan painopistettä tai tarkastusaiheita voidaan muuttaa kesken vuoden toimintaympäristössä tapahtuneiden olennaisten muutosten tai riskien uudelleen arvioinnin vuoksi. Vuosisuunnitelman edistymistä ja muutostarpeita on käyty säännöllisesti läpi hyvinvointialuejohtajan ja sisäisen tarkastuksen yhteisissä kokouksissa. 22.10.2025 kokouksessa käsiteltiin vuosisuunnitelman muutostarvetta ja sen perusteluja. Tämän perusteella on tehty vuosisuunnitelman muutosta koskeva hyvinvointialuejohtajan viranhaltijapäätös 24.10.2025 ja siihen on aluehallituksella ollut otto-oikeus. Muutos koski digipalveluiden tarkastuksen siirtämistä seuraavaan vuosisuunnitelmaan. Syynä muutokselle oli, että syksyn 2025 tarkastukset olivat laajempia kuin alun perin suunniteltiin ja lisäksi digipalveluiden tarkastuksen kohdentamista ja rajaamista oli tarpeen vielä arvioida.

3. Sisäisen tarkastuksen työajan kohdentumisen toteutuminen

Pääpaino sisäisen tarkastuksen käyttämästä työajasta kohdistui tarkastusten toteuttamiseen. Työajan seurantatietojen perusteella sisäisen tarkastuksen käytettävissä olleesta työajasta kohdistui vuonna 2025 tarkastuksiin 71 % ja muihin työtehtäviin 29 %.

Muiden työtehtävien osalta työaikaa kului erilaisiin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asiantuntijatehtäviin kuten hyvinvointialueen eri ohjeiden luonnosvaiheen kommentointeihin. Näitä olivat vuonna 2025 muun muassa hyvinvointialueen talousarvion täytäntöönpano-ohje sekä hankintaohje. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asiantuntijatehtäviin sisältyivät myös erilaisiin sisäistä valvontaa koskeviin yhteydenottoihin vastaaminen sekä osallistuminen eri kokouksiin ja työryhmiin, joissa käsiteltiin hyvinvointialueen sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa. Sisäinen tarkastus myös valmisti hyvinvointialueen toimintakertomukseen sisältyvän selonteon sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinnan järjestämisestä. Ilmoittajansuojelulain mukaisia vakavien väärinkäytösten ilmoituksia ei toimintavuonna ollut, joten se ei myöskään sitonut sisäisen tarkastuksen työaikaa.

4. Suoritetut tarkastukset ja tarkastusraporttien käsittelyt

Vuonna 2025 toteutettiin yhteensä 6 vuosisuunnitelman mukaista tarkastusta. Tarkastusaiheiksi valittiin strategian toimeenpanon ja johtamisen kannalta merkityksellisiä tarkastuskohteita eri toimialoilta. Osa tarkastuksista kohdistettiin yksittäisiin tulosalueisiin, ja niissä päästiin pureutumaan asiakastasolle saakka.

Vuoden 2025 aikana uudistettiin sisäisen tarkastuksen raportointia ja tarkastusten tulosten käsittelyn vaiheita. Tähän liittyen käyttöön otettiin niin sanotut tarkastusten loppukeskustelut, jossa toteutettu tarkastus ja tarkastusraporttiluonnos käydään yhdessä läpi tarkastuskohteen vastuuhenkilöiden kanssa. Loppukeskustelussa on mahdollisuus avata havaintojen ja suositusten taustalla olevia tekijöitä tarkemmalla tasolla ja vastailla kysymyksiin sekä käsitellä raporttiluonnoksen mahdolliset täsmennys- ja asiavirheiden korjaustarpeet. Loppukeskustelussa on myös mahdollisuus antaa palautetta tarkastuksen sujuvuudesta ja hyödyllisyydestä. Loppukeskustelut lisäävät sisäisen tarkastuksen vuorovaikutusta ja yhteistyötä tarkastuskohteiden kanssa ja sitouttavat osaltaan tarkastuksen vastuutahoja kehittämistoimenpiteiden toteuttamiseen.

Tarkastusten loppukeskustelut pidetään ennen tarkastusraporttien johtoryhmäkäsittelyä sekä johdon toimenpidesuunnitelmien kirjaamista. Tarkastusraportointia uudistettiin siten, että johdon toimenpidesuunnitelmat sisällytettiin osaksi tarkastusraportteja. Tarkastusraportti merkitään valmiiksi vasta siinä vaiheessa, kun johdon toimenpiteet, vastuuhenkilöt ja aikataulut on kirjattu johdon toimeenpanosuunnitelmaan.

Hyvinvointialuejohtajan kanssa on sovittu tarkastusraporttien käsittelystä hyvinvointialueen johtoryhmässä ja/tai toimialojen johtoryhmissä. Jokainen tarkastusraportti on käsitelty vähintään yhdessä toimialan johtoryhmässä ja tarpeen mukaan hyvinvointialueen johtoryhmässä. Hyvinvointialueen johtoryhmän käsittelyyn on nostettu lähinnä niitä tarkastuksia, jotka ovat havainnoiltaan koko hyvinvointialueen tasolla merkittäviä tai ne koskevat useampia toimialoja. Edellä mainittujen lisäksi tarkastusraportteja on tarpeen mukaan käsitelty toimialojen alapuolisissa johtoryhmissä ja erilaisissa johtotiimeissä.

Vuonna 2025 toteutetuista tarkastuksista annettiin yhteensä 145 suositusta. Vuoden 2025 keskeiset tarkastushavainnot sekä niiden perusteella annetut suositukset kohdistuivat laajasti eri aihealueisiin tarkastuksen kohteesta riippuen. Merkittävin osa havainnoista ja suosituksista olivat luonteeltaan sellaisia, että johdon ja nimettyjen vastuuhenkilöiden on mahdollisuus toimeenpanna niitä osana toiminnan jatkuvaa kehittämistä. Loppukeskusteluiden, johtoryhmäkäsittelyiden sekä johdon toimenpidesuunnitelmien perusteella johto ja tarkastuksittain nimetyt vastuuhenkilöt ovat sitoutuneet tarkastusraporteissa esitettyjen suositusten toteuttamiseen.

Sisäisen valvonnan itsearvioinnissa tilivelvolliset antoivat myönteistä palautetta sisäisen tarkastuksen hyödyllisyydestä toiminnan kehittämisessä. Taulukko toteutetuista tarkastuksista, tarkastusten kohdentumisesta sekä keskeisistä havainnoista ja suosituksista on esitetty tämän yhteenvedon liitteessä (taulukko 1), joka on erikseen toimitettu aluehallituksen käyttöön.

5. Seurantatarkastusten toteuttaminen

Sisäisen tarkastuksen toteuttamien seurantatarkastusten avulla todennetaan, miten tarkastuskohteen vastuutahot ovat toteuttaneet tarkastusraporttien havaintojen ja suositusten perusteella laadittuja johdon toimenpidesuunnitelmia ja miten tarkastusaihetta koskevien asioiden tila on kehittynyt.

Sisäinen tarkastus määrittelee toteutettujen tarkastusten seurannan aikataulutuksen. Seuranta toteutetaan sisäisen tarkastuksen itsenäisen harkinnan mukaan aiemmin toteutettujen tarkastusten tarkastusraporteissa esitettyihin merkittävimpiin havaintoihin ja suosituksiin sekä niiden perusteella laadittuihin johdon toimenpidesuunnitelmiin. Seurannan tuloksista raportoidaan tarkastuskohteen johdolle ja vastuuhenkilöille sekä hyvinvointialuejohtajalle. Osassa tarkastuksista seurannan raportointi toteutetaan kevyemmin, osassa laaditaan tarkastusraportin kaltainen dokumentti. Raportointiin kirjataan, voiko seurannan tulosten perusteella päättää vai jatketaanko sitä vielä. Seurantaa on syytä jatkaa, mikäli seurantatarkastuksessa tulee esiin merkittäviä riskejä tai suunniteltuja toimenpiteitä ei ole merkittävältä osin saatu toteutettuja. Tämänkaltaisista tilanteista raportoidaan tarvittaessa myös aluehallitukselle.

Vuoden 2025 aikana toteutettiin yhteensä 9 seurantatarkastusta. Yhteenvedo toteutetuista seurantatarkastuksista on esitetty tämän yhteenvedon liitteessä (taulukko 2), joka on erikseen toimitettu aluehallituksen käyttöön.

Seurantatarkastusten perusteella pääosa seurannan kohteena olleista suosituksista oli saatu toimeenpantua. Joidenkin suositusten osalta on tunnistettu, että niiden toimeenpano kestää pidemmän aikaa ja niiden toteuttaminen vaatii useamman tahon yhteistyötä. Päähavaintona seurantatarkastuksista kuitenkin on, että sisäisen tarkastuksen raporttien havaintoihin ja suosituksiin on aktiivisesti reagoitu ja niihin on toteutettu asianmukaisia kehittämistoimenpiteitä.